

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Evangelistarivm M. Maruli Spalaten. opus vere
euangelicum, sub fidei, spei & charitatis titulis in septem
libros partitum**

Marulić, Marko

Coloniæ, 1532

VD16 M 1298

de dæmonum natura. cap. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35578

pro. 8.

ecclie 30.

pro. 31.

Nūqd nō sapientia clamitat. inquit Sal. & prudētia dat
 vocem suam in summis excelsisque verticibus super vi-
 am in medijs semitis stans iuxta portas ciuitatis, in i-
 psis foribus loquitur, dicens: Viri ad vōs clamito, & vox
 mea ad filios hominum. Cum ergo docendi officio fun-
 gi debeat vir diuina sapientia eruditus, nonne sal fatu-
 um erit si tacuerit? nonne verum est quod dicitur: Sapi-
 entia abscoſa & theſaurus inuisus, quæ utilitas in vtrif-
 que? Quid iuuat lucernam accendere, & eam ponere sub
 modio? Profecto si sapiens fueris, non sub modio illam
 pones, sed super candelabrum & aliorum tenebras tuæ
 scientiæ luce depelles. Aut enim linguam exercēbis in
 prædicando aut in scribendo manū, vt etiam de te dici
 possit, Os suum aperuit sapientiæ, et lex clementiæ in lin-
 gua eius. Plurimum quidem tibi apud deum meritorū
 accedet, quoties vel scripseris, vel dixeris aliquid, vel
 proprio ostenderis exemplo, vnde alij meliores effici
 queant. Qui enim fecerit & docuerit sic, hic magnus vo-
 cabitur in regno cælorum. Ipse dominus noster Chri-
 stus docuit nec apostolos suos passus est desidia otioq;
 torpere sed spiritu sancto repletos per diuersas orbis
 partes dimisit, vt errantes docēdo in viam veritatis re-
 uocarent, atque illos quidem non itineris labor non p-
 secutionis immanitas ab officio deterruit, & te pigebit
 illorum saltem, a quibus nihil mali metuis, tuæ sapien-
 tiæ medicamenta conferendo, saluti consulere, & mul-
 torum animas dño tuo lucrari? Satis hæc de sapien-
 tia, nunc simplicioribus detegamus inimici dolos car-
 nisq; pugnas, ne ab ijs incauti imprudentesq; superent.

De dæmonum natura. Ca. ix.

Sed enim quo facilius callidissimi hostis machina-
 menta deitemus. operæpretium erit, prius natu-
 ram eius moresq; cognoscere. Dæmones igitur spi-
 ritus sunt, nocendi cupidi iusti expertes fastu elati, a-
 stuti callidi inter cælum et terramque habitantes donec po-
 stremo ad infernū detrudantur, vt tãto eant inferius,

Quanto altius efferre sese conati sunt. Qui vt ei cuius iudicio ad hæc imma deieci sunt aduersentur, homini inuident, atque illos maxime infestant, quibus beatitudinē, quam ipsi amiserunt promissam cognoscunt. Gētilitas dæmones alios bonos, alios malos esse dixit, nos vero sub hoc nomine malos tantum intelligimus. Illos enim spiritus qui boni sunt, dei angelos atque ministros nūcupamus. Neque certe conuenit eos, quorum diuersa ē voluntas, eodem nomine confundere. Dæmones ergo nequitia pleni spiritus inuidia acti stimulis hominem semper ad vitia prouocant, ne ad cæleste regnum, vnde ipsi deturbati sunt, transferri mereantur. Idcirco clamat Apostolus dicens, Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principatus, aduersus potestates, aduersus rectores tenebrarum harū aduersus spiritalia nequitia in cælestibus, nō qđ in cælo sint dæmones, sed in aere, qui qđe his plenus esse creditur. In cælestibus autem dixit, iuxta cōsuetudinem diuinæ scripturæ, quæ volucres quoque cæli appellat, quas per aera volitantes cernimus. Magnarum autem virium esse illos ostendit, principatum & potestatem & regimen eis attribuens, non hoc tamen in omnes homines, sed illos duntaxat, qui tenebræ sunt. In illos vero qui lux sunt, ius nullū habent, nisi tentādi incitādē ad peccandum, vt & ipsis relicto bene agendi lumine malignæ actionis tenebras diligete incipiant, & cum id fecerint, tunc etiam ipsis dominantur ac præsent. Aequum est enim vt qui ab innocentia recedendo sub potestate dei esse noluerit, diaboli subdatur potestati. Potestas autem illius tanta est, quantam deus permiserit, qui corū opera vtitur, tā in prauos puniendos, q̄ in bonos probandos, vt hi cum aduersarij tentamenta vicerint, plus p̄m̄i mereantur, & illi victi si ad p̄nitentiam nō redierint, tanto iustius crucientur, quanto diutius expectati sunt vt redirent. Præterea si dæmonis potestiam ex testimonio scripturæ pensare volumus, p̄fecto homini intolerādam insuperabilemq; esse inuenimus: Hūc Becmoth & Leuitā dici legimus, quoz alte-

Epi. 16.

rum elephantum cethum alterum interpretatur: quæ duo animalium genera cum omnium quæ in mari terraque habentur, maxima sint, maximam dæmonis vim significare videntur: & elephas quidem dæmones aere os designat, cethus aqueos. Nam in utroque elemento habitare feruntur. Nemo itaque mortalium tantæ virtutis est, tantæque constantiæ, qui eorum viribus valeat resistere, nisi ut valeamus deus præstaret, coercens illorum robur, & nostram simul adiuuans imbecillitatem. Stultus est igitur, qui non totam resistendi spem atque vincendi, in deo posuerit. Sit ille licet Abraham vel Moyses, vel David, vel Iohannes baptista, vel aliquis Apostolorum, si propriâ virtute, & non ope diuina niteretur, statim succumberet: in deo autem sperans, victoria potiretur. Beemoth, inquit, quasi bos fœnum comedit, hoc est, paleas igni comburendas, forritudo eius in lumbis eius, & virtus eius in umbilico ventris eius. Illecebris enim Venereæ voluptatis, quæ circa lumbos & umbilicum præcipue sentiuntur, frequenter impugnat. Ossa eius velut fistulæ æris, cartilago eius quasi laminæ ferri, ad duritiam diaboli ista referuntur, quoniam a malitia quam semel amplexus est, nequit remoueri, & ære & ferro magis obduratus. Sub umbra dormit in secreto calami. hoc illud est quod in psalmo dicitur, Sedet in insidijs in occultis, ut interficiat pauperem dum attrahit eum. De Leuitathâ idem fere alijs verbis prædicatur, & vis naturæ dæmoniacæ exprimitur supra modum potens atque versuta, quæ utique cuncta humana subuerteret, nisi freno arbitrii diuini compesceretur. Per gyrum (inquit) dentium eius formido, corpus eius quasi scuta fusilia, compactum squamis serpimentibus, dentique flammam fumique de illo procedere ait: ignita enim sunt iacula diaboli, quibus illi qui vulnerant, vel obscenæ libidinis ardore incalescunt, vel fumo inanis gloriæ laborant. De eius etiam in malo pertinacia dicitur: Cor eius indurabitur tanquam lapis, & frigetur quasi malleatoris incus. De translatione etiam eius a statu suæ sublimitatis dictum est: Cum sublatus fuerit,

Psal. 9.

Iob. 41.

timebunt angeli, & territi purgabuntur. Iusti enim deum timent, cum etiam aduersus angelicam naturam seuerum, fuisse recordantur; & territi student, si quid deliquerint, poenitentia expiare. Quod autem arrogantibus dominetur, & superbos iugo premat mortiferæ seruitutis, ex eo patet quod consequenter dicitur: Non est super terram potestas, quæ comparetur ei, qui factus est vt nullum timeret, omne sublime videt, ipse est rex super vniuersos filios superbiæ. Neque rex solum, sed etiam pater talium nuncupatur, dicente domino: Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. Sicut enim qui opera Abraham faciunt filij Abraham sunt, itaque qui diabolum imitantur, filij eius dicendi sunt, non natiuitate, sed voluntatis corruptæ similitudine. Ille (inquit) homicida erat ab initio, & in veritate non stetit, quia non est veritas in eo, cum loquitur mendacia, ex proprijs loquitur, quia mendax est & pater eius. Mendacio quippe & fraude primos homines deduxit in interitum. In veritate autem non permansit, quia a deo, qui veritas est, per elationem mentis recessit. Timendus est ergo vt homicida, cauendus vt mendax. Nam etiam si quando vera loquitur, mendax proposito est, quoniam ne verum quidem verum dicendi studio exprimit, sed cura fallendi, vt postquam per nonnulla vere prædicata syncereque monstrata fidem verbis adeptus fuerit, credulos tandem in foueam precipitet erroris. Idem quamuis intimas hominum cogitationes ignoret, eas tamen per exteriores motus atque gestus iudicat & deprehendit, tum quocumque aliquem magis inclinari videt, eo accommodatis tentationibus trahere nititur, suggerens quicquid illum magis appetere conicit. Tu vero si vis istud vitare periculum, etiam cum mali aliquid cogitaueris (impossibile est enim ne quando mens ad illicita non recurrat) caue ne ad gestum cogitationis indicem prorumpas, & enterere vt citius desinat cogitatio intus in anima, quam per sensus effusa se foris ostendat. Quod si illa patue-

Iohan. 8.

Ibidem.

rit, acrius impugnaberis vt cogitata opere perficias, & fortasse crebriori certamine labefactus, tãdẽ succūbes.

¶ Quare creatus diabolus. Cap. X.

Quare inquit aliquis, creatus est dæmon, si tam malus erat futurus, atque homini ad similitudinem dei factus tã inimicus ac tã infestus? Factus fuit quidem angelus dei, & cum reliquis beatis eiusdem generis in cælo spiritibus beatitudine frueretur aterna. Et licet futuri præsciens deus nosset illum per arrogantia vitium a statu suæ conditionis repellendum, sciebat tamen iustis expedire vt crearetur, ne videlicet deesset illis aduersarius, cuius molestia ad prælium exerceantur, & tandem victoria potiti, gloriosius coronentur. Hac de causa profecto etiam malos homines in mundo nasci ac viuere credimus, non ad suam ipsorum qui damnandi sunt, sed ad illorum qui saluandi vtilitatem: vt cum nullo malorum odio, nulla persecutione, nullis iniurijs a iustitiae pietatisque proposito repelli potuerint, multo plus gratia sibi apud deum comparent, quam comparassent, si nihil in vita aduersi paterentur. Ad hæc ipsa summi rerum opificis prouidentia cum bona multa condidisset, etiam mala quædam his contraria fieri iussit, vt bona malorum comparatione optabiliora redderet. Paradisum itaque magis desideramus, quia scimus & infernum esse. vitam propter metum mortis plus diligimus. Lucem iucundiores nobis facit molestia tenebrarum, sanitatem anxietas ægrotationis præstat gratiorem. Et vt ad virtutis culmen studiosius niteremur proposita peccatoribus supplicia compulere. Ergo & diabolus ideo creatus, vt eius sceditate offensi, magis affectaremus inferi cõsortio angelorum. At etiam quæri potest, quomodo diabolus adhuc pugnat, cū Paulus dicat, quod Christus dominus exuerit principatus & potestates triumphans eas in ligno crucis? Potestas quidem diaboli per crucem Christi ita fracta & triumphata est, vt eos ille dimittere liberos fuerit coactus, q̄s ei

Coloss. 2.